

THISTED KOMMUNE

Tilsynsrapport 2019

Samlet rapport for dagplejen, private pasningsordninger og kommunale og private daginstitutioner.

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	3
2	Hovedkonklusion	4
3	Den styrkede pædagogisk læreplan	5
3.2	Pædagogisk læringsmiljø	5
3.3	Trivsel	5
3.4	Leg	5
3.5	Tidlig opsporing	5
3.6	Børn i udsatte positioner og børn med særlige behov	5
3.7	Dannelse og børneperspektiv	5
3.8	Sprog	5
3.9	Sammenhænge	6
3.10	Forældresamarbejde	6
3.11	Lokalsamfundet/Åben dagtilbud	6
3.12	Dokumentation	6
3.13	Evaluering af pædagogisk praksis	6
3.14	Udvikling/fokus	6
4	Rammerne for tilsyn	7
5	Tilsyn med dagtilbud	7
6	Den styrkede pædagogiske Læreplan	9
7	Trivsel	11
8	Leg	13
9	Tidlig opsporing	14
10	Børn i udsatte positioner og børn med særlige behov	14
11	Dannelse og børneperspektiv	16
12	Sprog	17
13	Sammenhænge	20
14	Forældresamarbejde	25
15	Åbent dagtilbud	27
16	Dokumentation	28
17	Evaluering af pædagogisk praksis	29
18	Udvikling og fokus	29
19	Kompetenceudvikling 2020	30

1 Indledning

Denne rapport samler uvildige tilsyn foretaget i efteråret 2019 i Thisted kommunes dagtilbud.

Tilsynene blev foretaget i henhold til § 5 i Dagtilbudsloven, der betoner, at *"Kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet af tilbuddene efter [dagtilbudsloven] og den måde, hvorpå opgaverne udføres, herunder de mål og rammer, der er fastsat efter lovens § 3"*.

Oversigt over dagtilbud der er blevet afholdt tilsyn i:

- 20 kommunale daginstitutioner
- 17 private daginstitutioner
- 130 dagplejere
- 28 private pasningsordninger

Rapporten indeholder kvantitative data fra dagtilbuddene. Daginstitutionerne skulle forud for tilsynet besvare et spørgeskema.

Der indgår ligeledes et spørgeskema i dagplejens og de private pasningsordningers tilsyn. Forud for opstarten af tilsyn blev det besluttet, at skemaet skulle besvares under tilsynet i samarbejde med den Tilsynsførende, da spørgeskemaet indeholder ord og rammesætninger som dagplejerne endnu ikke er så bekendt med.

Kvalitative data fra dialoger under tilsyn uddyber og udvider tilsynsmaterialet fra både dagplejen og daginstitutionerne. Rapporten samler tendenserne fra alle tilsynene, på tværs af dagplejen, private pasningsordninger, kommunale og private institutioner.

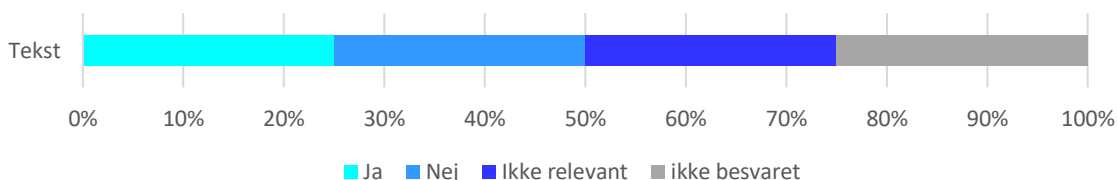
Normeringer, timetal, børnetal etc. er ikke medtaget i denne rapport. Disse data indgår i en særskilt rapport for nøgletal på dagtilbudsområdet.

Når der i tilsynsrapporten refereres til dagtilbud, menes der både dagplejen, de private pasningsordninger og daginstitutionerne.

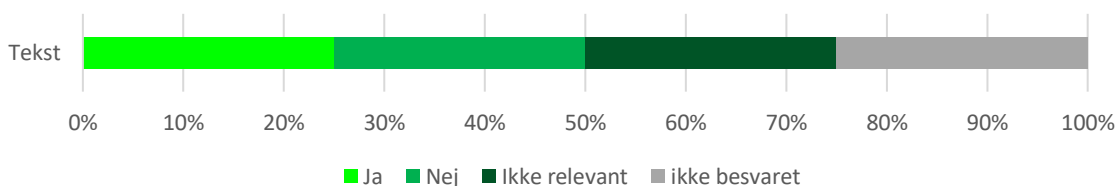
Når der refereres til dagplejen, menes der her både dagplejen og de private pasningsordninger, ligesom daginstitutioner indeholder både de private og de kommunale institutioner med mindre andet fremgår.

I rapporten fremkommer data fra dagplejen i blå nuancer og data fra daginstitutionerne i grønne nuancer, hvor intet andet fremkommer. Se nedenstående eksempel:

Dagplejen

Daginstitutioner

2 Hovedkonklusion

I dette afsnit samles konklusionerne fra de forskellige afsnit i en kort form.

Hvert tema vil blive foldet ud i rapporten og der vil være forklaring på, hvad der er blevet belyst; diagrammer, kommentarer og citater fra pædagogiske ledere, pædagoger, dagplejere og forældre der deltog i tilsynene.

Der er i tilsynsmaterialet ikke nogen form for karakterskala, såsom smiley ordning, 7-trinsskala eller lignende.

Tilsynet blev gennemført ved rundvisning og dialog. Hvis der under rundvisningen eller i dialogen fremkom mangler eller kritisable forhold der ikke ligger inden for rammen af den styrkede pædagogiske læreplan eller den kvalitet, der forventes i Thisted kommune, fik institutionerne en anmærkning og/eller en drøftelse omkring de punkter, der ønskes udbedret.

Overordnet er daginstitutionerne af tilstrækkelig eller god kvalitet. Nogle få institutioner havde en virkelige god kvalitet, men ingen institutioner havde implementeret alle elementer fra den styrkede pædagogiske læreplan.

En institution blev givet et påbud med frist. Her var forskellen på kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer mellem stuerne/børnegrupperne for stor. Institutionen har fået påbud om at ændre på strukturen og arbejde hen imod mere ensartet kvalitet, hvilket skal være med til at skabe én institution.

Tre institutioner fik besked på, at deres læringsmiljøer var af utilstrækkelig kvalitet. I de tre institutioner handlede det bl.a. om, at der var mange borde og stole placeret på en måde, der ikke efterlod gulvplads til børnene at lege på. I de tre institutioner var der manglende legetøj, manglende æstetik eller ukodede rum i en sådan grad, at få børn ville kunne blive inspireret til leg i rummene.

De 3 institutioner blev informeret om, at der skal arbejdes med læringsmiljøerne for at kunne blive godkendt ved næste tilsyn, hvor den nye lovgivning skal være implementeret.

I dagplejen gør det samme billede sig gældende. Mange dagplejere har gode fysiske læringsmiljøer, og en del er tæt på at leve op til kravene.

Der er også dagplejere, der endnu ikke lever op til de nye krav om læringsmiljøer, disse vil blive understøttet af deres dagplejepædagoger hen imod at implementere den styrkede pædagogiske læreplan.

Pædagogiske læringsmiljøer handler ikke kun om fysiske læringsmiljøer, men også om personalets børnesyn, tilgang til børnene, børneperspektiv, børnenes medbestemmelse m.m. Disse elementer indgik i dialogen til tilsynet.

Tilsynet blev gennemført i efteråret 2019, hvor dagtilbuddene var midt i en proces med at omstille sig fra en lovgivning til en anden.

Alle dagtilbud er i gang og går til opgaven med stor energi, men de bevæger sig i forskelligt temp og rækkefølge.

Det er positivt, at alle dagtilbud tager vel imod de nye krav og ser det som en mulighed for at løfte kvaliteten i deres dagtilbud - til gavn for alle kommunens børn.

Med tanke på at den styrkede pædagogiske læreplan først skal være fuldt implementeret den 1. juli 2020, er der ikke grund til bekymring ift. om de kan nå i mål, det kan de.

3 Den styrkede pædagogiske læreplan

3.1 Pædagogisk læringsmiljø

Det pædagogiske læringsmiljø danner rammen om børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse, og skal finde sted gennem hele dagen. Det pædagogiske læringsmiljø skal altid tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

3.2 Heldagslæringsmiljø

I dagplejen er heldagslæringsmiljøet for de fleste en naturlig del af pædagogikken. Rutinesituationerne og leg er fordelt over hele dagen og børnene deltager gerne. For nogle daginstitutioner er heldagspædagogik naturligt, for andre er det en udfordring. Dette kan skyldes, at det er svært at ændre på pauser, møder, arbejdstid, kultur mm.

3.3 Trivsel

I de kommunale institutioner foretages systematiske trivselsmålinger af alle børn ved hjælp af INFOBA Trivsel. Dette redskab sikrer systematisk og tidlig opsporing af sociale trivselsproblemer hos børn. Dagplejen foretager på nuværende tidspunkt ikke systematiske trivselsmålinger, da der ikke forefindes et digitalt værktøj hertil i dagplejen.

3.4 Leg

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af dagtilbuddene. Samtlige dagplejere og private pasningsordninger svarer, at de leger med børnene, graden af leg og kvaliteten heraf varierer. I daginstitutionerne er der stor forskel på, hvor meget legen fylder for den enkelte medarbejder. For mange voksne er det svært at træde ud af rollen som pædagog og give sig hen i børnenes legeunivers.

3.5 Tidlig opsporing

Tidlig opsporing handler om, at fagprofessionelle som arbejder med børnene, opdager evt. nedsat trivsel på et tidligt tidspunkt. I både dagplejen og daginstitutionerne italesætter dagplejerne/ pædagogerne, at de kender børnene godt og derfor spotter, hvis der er ændring af adfærd og/eller tegn på begyndende mistroivsel hos børnene. Alle dagtilbud inddrager forældrene tidligt og søger sparring med kollegaer og tværfaglige samarbejdspartnere.

3.6 Børn i udsatte positioner og børn med særlige behov

Med børn i udsatte positioner forstås en sammensat gruppe af børn, det være sig børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet mv. Børn med særlige behov er børn, der kræver en ekstra indsats.

3.7 Dannelse og børneperspektiv

Dagtilbuddene skal fremme børns dannelse. Begrebet dannelse henviser til en dybere form for læring, hvor barnet som aktiv deltager, forankrer værdier og viden i egen personlighed som rettesnor for at orientere sig og handle i en global verden som et hensynsfuldt, kritisk, demokratisk menneske. I daginstitutionerne er der stor interesse for at indtage et børneperspektiv. Det er et udviklingspunkt for mange pædagoger og det bliver hilst velkommen, da de fleste finder det meningsfuldt.

3.8 Sprog

Sprog er dels et resultat af arv og dels et resultat af det miljø, der omgiver børnene, og som de indgår i. Derfor er de voksne omkring børnene fælles om ansvaret for at give børnene optimale muligheder for at bruge og udvikle deres sprog. Alle daginstitutionerne anvender Rambøll Sprog som sprogvurderingsværktøj.

3.9 Sammenhænge

Det pædagogiske læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen skal tage udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan. Det er vigtigt med sammenhænge for hele dagtilbudsområdet for at sikre barnets trivsel bedst muligt.

3.10 Forældresamarbejde

Dagtilbuddene skal have fokus på, hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem. Det vil være det enkelte dagtilbuds ansvar at facilitere og rammesætte forældresamarbejdet. Med forældresamarbejde om børns læring forstås netop et samarbejde, hvor både dagtilbud og forældre har et ansvar.

3.11 Lokalsamfundet/Åben dagtilbud

Både i dagplejen og i institutionerne er der stor deltagelse i de lokale samfund. Der skelnes mellem, at dagtilbuddet går ud i lokalsamfundet og at lokalsamfundet kommer hjem til dagtilbuddet.

3.12 Dokumentation

I dagtilbuddene er de to forståelse af dokumentation:

- Den forældrerettede dokumentation, bestående af billeder og opslag på Facebook, samt interne kommunikationskanaler som INFOBA.
- Den systematiske dokumentation, der understøtter evalueringer.

3.13 Evaluering af pædagogisk praksis

Evaluering er en af de store fokus- og udviklingsområder for dagtilbud. LP og aktionslæring er eksempler på modeller, der understøtter den evaluerende praksis i dagtilbuddene.

3.14 Udvikling/fokus

Da tilsynet er dialogbaseret og udviklingsorienteret, afrundes det med en dialog om hvad der kunne være mulige udviklingspunkter for det enkelte dagtilbud.

På tværs af dagplejen og daginstitutionerne er der et overordnet ønske om at arbejde med implementeringen af den styrkede pædagogiske læreplan.

4 Rammerne for tilsyn

I maj 2018 blev der vedtaget en ny dagtilbudslov indeholdende den styrkede pædagogisk læreplan, hvilket betød, at det tidligere kommunale uvildige tilsyn måtte revideres.

Det nye tilsyn blev i form og indhold ændret, så der foruden den Kommunale lovpligtige kontrol af dagtilbuddene, også kom et stærkt udviklingsperspektiv i sammenhæng med kommunes strategier og handleplaner på området, der alle taler ind i den styrkede pædagogiske læreplan.

I Thisted kommune indgår tilsynet som en del af et årshjul for udvikling af kvaliteten på dagtilbud og det benævnes som PULS tilsyn.

I dagtilbudsloven er der lagt vægt på forældreinddragelse og samarbejdet om barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. I Thisted kommune har man imødekommet dette ved at inddrage forældre i tilsynet i daginstitutionerne.

Deltagere til tilsyn i daginstitutionerne er dermed:

- En forældrerepræsentant
- En personalerepræsentant
- Pædagogisk leder
- Udviklingskonsulent

Deltagere til tilsyn i dagplejen

- Dagplejer
- Dagplejepædagog eller udviklingskonsulent

Børnenes stemme vil fremadrettet blive inddraget i tilsynet, via en bunden videooptagelse institutionerne har udarbejdet inden tilsynet.

5 Tilsyn med dagtilbud

Legepladstilsyn

Alle dagtilbud har haft eller har planlagt legepladstilsyn inden for det seneste år.

Dette er dog ikke gældende for skovbørnehaven Skovtrolden, der ikke har præfabrikerede eller tildannede legeredskaber og derfor ikke er underlagt legepladstilsyn og godkendelse. Til gengæld gennemgås træerne på børnehavens område jævnligt for døde gren m.m. - særligt efter stærk storm.

Tilsyn med røgfrie miljøer

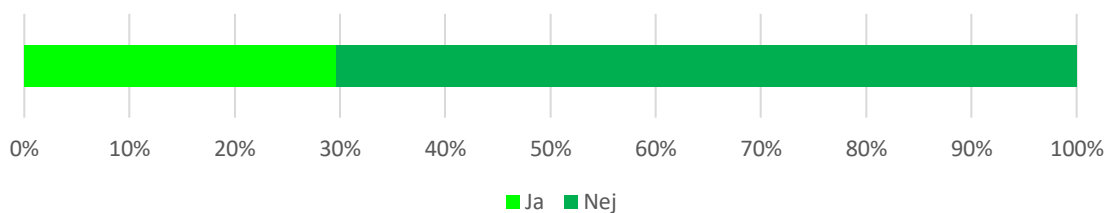
Alle dagtilbud overholder regler om røgfrie miljøer.

Indhentelse af børneattester

Alle daginstitutioner har indhentet børneattest på personer, der er ansat eller beskæftiget i dagtilbuddet og som er i direkte kontakt med børn under 15 år.

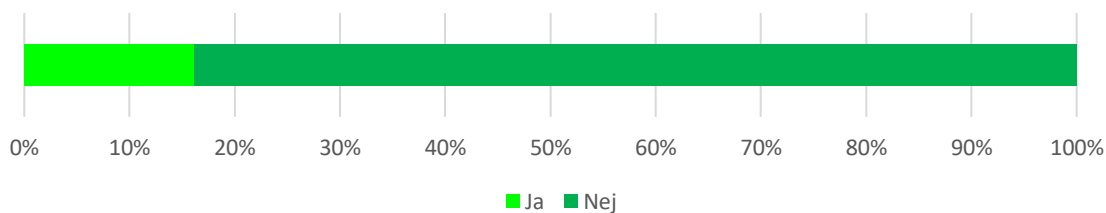
Ligger den styrkede pædagogiske læreplan offentligt tilgængeligt?

Der er et skift imellem den tidligere læreplan og den styrkede pædagogiske læreplan som daginstitutionerne er ved at udarbejde. Det er først fra den 1. juli 2020 den styrkede pædagogiske læreplan skal være udarbejdet og implementeret. Der er i lovgivningen ingen formelle krav til formen på læreplanen, men for de kommunale institutioner ligger der en forventning om, at man anvender den skabelon, som er udarbejdet af Danmarks Evalueringsinstitut og Børne- og Socialministeriet. Dette er besluttet, fordi skabelonen kan være en guideline for de pædagogiske ledere, således alle lovpligtige elementer bliver indskrevet i læreplanen.

For dagplejen skal der udarbejdes en samlet læreplan.

Ligger den nyeste tilsynsrapport offentligt tilgængeligt?

Tilsynet 2018 var specielt grundet overgangen fra den tidligere lovgivning til den nuværende lovgivning, der skal være implementeret den 1. juli 2020. Der er taget højde for, at alle dagtilbud er i en udviklings- og forandringsfase. I 2018 blev der ikke udsendt tilsynsrapporter til de enkelte institutioner, da tilsynsmaterialet ikke var tidssvarende.

6 Den styrkede pædagogiske Læreplan

Den skriftlige pædagogiske læreplan skal bl.a. indeholde:

- Det pædagogiske grundlag
- De seks læreplanstemaer
- Brede pædagogiske mål for sammenhænge mellem læringsmiljøerne og børns læring.
- Pædagogiske læringsmiljøer
- Børn i udsatte positioner
- Samarbejdet med forældrene
- Inddragelse af lokalsamfundet
- Sammenhænge til SFO/Skole

I daginstitutionerne er det den pædagogiske leder, der har ansvaret for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan. Dette gør sig gældende for både de kommunale og de private institutioner.

Der bliver udarbejdet en samlet pædagogisk læreplan for alle de kommunale dagplejere i kommunen. De private pasningsordninger kan vælge at følge den kommunale læreplan eller udarbejde en lokal handlingsplan.

Det er lederens ansvar at forældrebestyrelsen bliver inddraget i udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan for daginstitutionerne og det samme gør sig gældende i forhold til dagplejens pædagogiske læreplan.

Samtlige dagtilbud er på nuværende tidspunkt i gang med at implementere den styrkede pædagogiske læreplan, det varierer dog hvor langt de enkelte institutioner, dagplejere og pasningsordninger er kommet med i processen.

Pædagogisk læringsmiljø

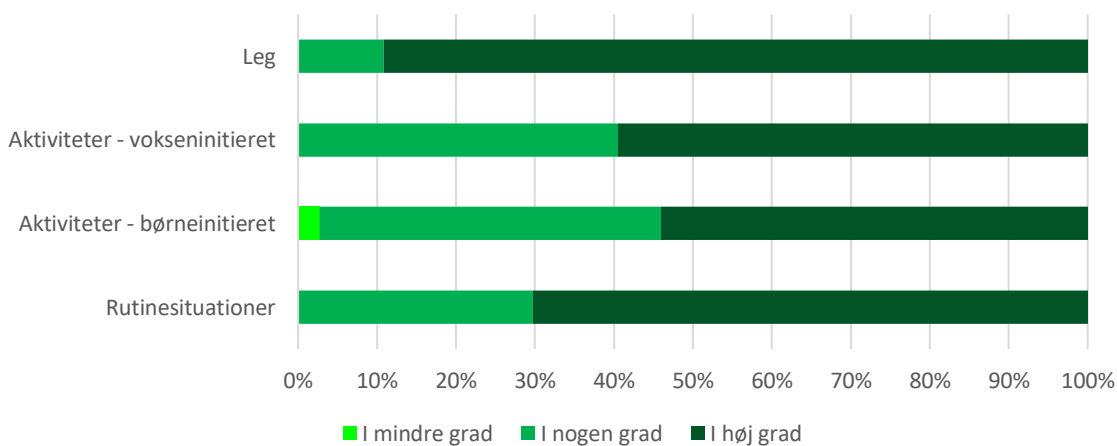
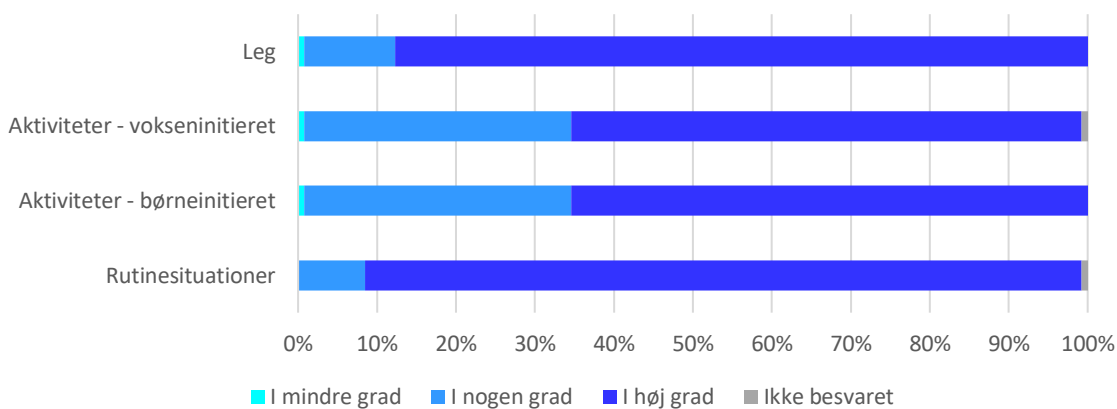
Det pædagogiske læringsmiljø danner rammen om børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse, og skal finde sted gennem hele dagen. Med pædagogisk læringsmiljø forstås et miljø, hvor der med afsæt i de centrale elementer i det pædagogiske grundlag arbejdes bevidst og målrettet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske læringsmiljø skal altid tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Der er stor forskel på, hvor langt dagtilbuddene er kommet i at skabe de fysiske læringsmiljøer, men alle institutioner er optaget af læringsmiljøer og prøver sig frem.

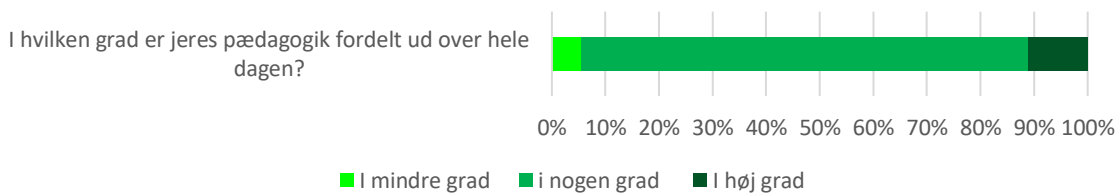
En institution har så store kvalitetsforskelle mellem stuerne, at der er tale om to meget forskellige tilbud til institutionens børn. Denne institution fik påbud om at ændre strukturen og arbejde med læringsmiljøerne for at opnå en mere ensartet kvalitet og et mere samlet dagtilbud.

Tre institutioner var så langt fra den forventede kvalitet, at det blev påtalt til tilsynet, at et lignende læringsmiljø ikke vil blive godkendt efter den styrkede pædagogiske læreplan, skal være fuldt implementeret 1. juli 2020. I disse institutioner handlede det bl.a. om, at der var mange borde og stole placeret på en måde, der ikke efterlod gulvplads til børnene at lege på. I de tre institutioner var der manglende legetøj, manglende æstetik eller ukodede rum i en sådan grad, at få børn ville kunne blive inspireret til leg i rummene.

I hvilken grad skaber du pædagogiske læringsmiljøer for alle børn, der giver dem de bedste betingelser for trivsel, udvikling, læring og dannelse, inden for følgende situationer:

Heldagslæringsmiljø

I dagplejen er heldagslæringsmiljøet for de fleste en naturlig del af pædagogikken. Der er rutinesituationer over hele dagen og børnene leger og deltager i rutinesituationerne over hele dagen. I dagplejen er der ikke pauser, møder, mødetider m.m., der ændrer på dagens indhold.

I daginstitutionerne har det nogle steder været naturligt at have heldagspædagogik, for andre er det en udfordring. Det er arbejdstider, møder, kultur m.m., der kan være udfordrende at ændre på. Det er forskelligt, hvor langt institutionerne er kommet i den proces og det er også forskelligt hvordan der tænkes heldagslæringsmiljøer.

"Vi er i gang med at tænke det nye ind, det er en kulturændring.", fortæller pædagogisk leder der også tilføjer, at det er en ledelsesmæssig udfordring.

En anden pædagogisk leder kommenterer; "man skal køre ud af det traktorspor man er i, i forhold til det man plejer at gøre."

I de institutioner hvor man er i mål med heldagslæringsmiljøer, bliver der bl.a. nævnt at: "pædagogiske aktiviteter er fordelt ligelige mellem formiddag og eftermiddag, der er det samme antal personaler over hele dagen."

"Der er tidspunkter til den praktiske pædagogik og tidspunkter til kvalitetstid. Interessant at tale om hvorvidt det er to modsætninger?"

Pædagogisk leder

---

7 Trivsel

I de kommunale institutioner foretages systematiske trivselsmålinger af alle børn ved hjælp af INFOBA Trivsel. Dette redskab sikrer systematisk og tidlig opsporing af sociale trivselsproblemer hos børn.

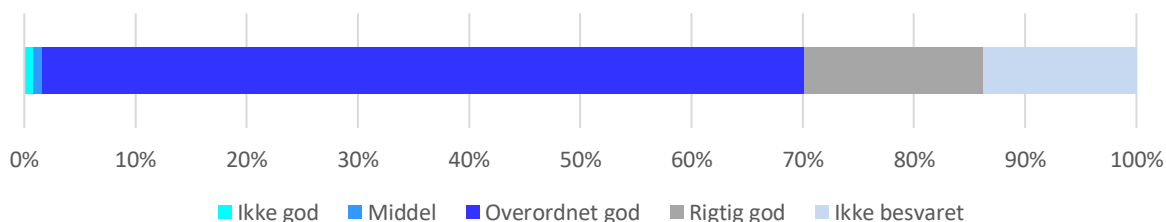
Dagplejen foretager på nuværende tidspunkt ikke systematiske trivselsmålinger, da der ikke forefindes et digitalt værktøj hertil i dagplejen. Dagplejen foretager løbende trivselsvurderinger af børnene i et samarbejde mellem dagplejerne og dagplejepædagogerne. Når Dagtilbud kommer på Aula vil også Dagplejen anvende INFOBA til at trivselsvurdere børnene. I dagplejen har man den fordel, at der er få børn at forholde sig til og det er den samme dagplejer, der har børnene hele dagen.

I de private institutioner anvendes Vækstmodellen, Alle med eller andre modeller for at vurdere børnenes trivsel.

De fleste private og kommunale institutioner har systematisk gennemgang af børnenes trivsel på personale- og/eller stuemøder. Herud over italesætter personalet, at de ikke har flere børn, end at de når omkring dem dagligt og bemærker ændringer i børnenes trivsel.

Hvordan er børnenes trivsel?

I dagplejen svarer 84,6 procent af dagplejerne, at børnenes trivsel er overordnet god eller rigtig god.

Kun en dagplejer svarer, at trivslen hos hendes børn ikke er god og en svarer, at den er middel. Der er et tæt samarbejde mellem dagplejerne og dagplejepædagogerne om børnenes trivsel og der er tværfagligt samarbejde med bl.a. PPR ved behov.

Nedenstående skema er trukket fra Infoba trivsel og viser trivsel hos børnene i de kommunale institutioner.

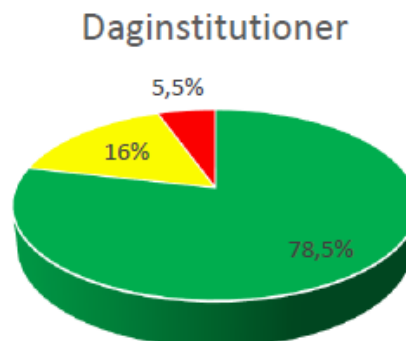
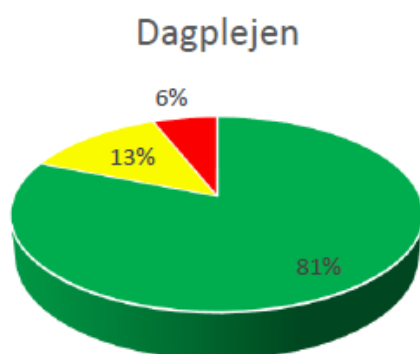
Trivselsvurderingen i INFOBA Trivsel vurderes på en tredelt skala:

- Grøn: barnet trives og udvikler sig som forventet
- Gul: barnet viser tegn på, at det ikke trives og udvikler sig som forventet
- Rød: barnet viser sikre tegn på, at det ikke trives og at det slet ikke udvikler sig som forventet

			Børn vurderet	Børn i alt	
Thisted Kommune Dagtilbud	87%	11%	2%	91%	1078
Område 1	83%	15%	3%	90%	640
Drenge 0-3 år	67%	25%	8%	89%	72
Drenge 3-6 år	80%	17%	3%	91%	257
Piger 0-3 år	80%	18%	2%	85%	65
Piger 3-6 år	90%	8%	1%	92%	246
Område 2	92%	7%	1%	92%	438
Drenge 0-3 år	96%	4%		94%	49
Drenge 3-6 år	86%	11%	3%	94%	157
Piger 0-3 år	100%			70%	33
Piger 3-6 år	95%	5%	1%	94%	199

Som det ses i ovenstående tabel, ligger procentdelen af børn, der trives i de kommunale daginstitutioner (87 %) tæt på de tal, der forekommer i dagplejen (84,6 %) se ovenstående blå graf. Børnenes trivsel undersøges ikke ens, hvorfor det ikke er muligt at sammenligne direkte, men det indikerer, at børnene i overvejende grad trives og sammenlignet med trivselsmålinger fra tilsynet i 2018 (nedenstående graf) er der sket en forbedring i børnenes trivsel.

Nedenstående graf fra 2018 er udarbejdet på baggrund af dagplejernes og de pædagogiske leders egne vurderinger af børnenes trivsel, og indbefatter både kommunale og private dagtilbud.

De private daginstitutioner indgår ikke i INFOBA Trivsels skema, og det er ikke muligt at trække samlede data for de private institutioner. Spørgeskemaet i tilsynsmaterialet og tilsynet peger i retning af, at en større procentdel af børnene er placeret i "grøn trivsel". Da det ikke er samme grundlag, er der som i ovenstående eksempel, ikke muligt at konkludere noget på den baggrund, men som i ovenstående viser det at trivslen hos børn i private institutioner i lighed med de kommunale er stigende.

8 Leg

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af dagtilbuddene. Legen er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Det pædagogiske personale har samtidig et ansvar for at have en opmærksomhed på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig.

Samtlige dagplejere og private pasningsordninger svarer, at de leger med børnene, graden af leg og kvaliteten heraf varierer. Nogle finder det nemt og lige til at indgå i lege samt veksle imellem at iagttage, guide og hjælpe, og deltage, mens det for andre kræver en større indsats:

En dagplejer kommenterer: *"Ofte føler jeg ikke, jeg er på arbejde, for vi leger sammen"*, og en anden; *"Jeg er sådan et legebarn, derfor passer jeg så godt ind i det her arbejde"*.

Der gøres opmærksom på, hvordan børnegruppen har stor indflydelse på legene, samt hvorvidt børnene kan lege sammen eller ej. For enkelte dagplejemødre er det en udfordring, når de modtager flere små børn på samme tid.

I institutionerne er der stor forskel på hvor meget legen fylder for de voksne.

- I alle institutioner er der tidsmæssigt plads til børnenes leg.
- I alle institutioner er personalet gode til at gå foran legen – igangsætte en leg for de børn, der har svært ved at komme i gang, eller ikke kan komme ind i børnefællesskaberne.
- I alle institutioner er personalet gode til at gå bag ved legen, observere om legene udvikler sig og om der er børn, der har brug for støtte til konflikthåndtering, udvikle legen m.m.

I nogle institutioner er personalet udfordret på at indgå i legen med børnene. En forælder siger; *"Mit barn fortæller meget, hvad de laver med de voksne, men ikke så meget om fjollede lege eller voksne, der træder ud af rollen."*

For mange voksne er det svært at træde ud af rollen som pædagog og give sig hen i børnenes legeunivers. En pædagogisk leder udtaler; *"Det er vigtigt at personalet taler om legeroller indbyrdes og giver plads til hinanden. Vi er forskellige og gør det på forskellige måder."*

I en institution italesætter den pædagogiske leder at hun og personalet har nået en alder, hvor der ikke er så meget fodbold i benene længere. De finder andre måder at være i børnehøjde og har ansat en ung pædagog, der kan tumle med børnene.

I alle institutioner arbejdes der med at udvide legen og finde en balance mellem de tre deltagelsesrum for de voksne: gå foran, ved siden af og bag ved legen, så personalet i højere grad kan indgå i børnenes lege-verden.

"Personalet leger fordi de ikke kan lade være, og børnene får en krammer, fordi de (personalet) ikke kan lade være."

Forældre

---

9 Tidlig opsporing

Tidlig opsporing handler om, at fagprofessionelle som arbejder med børnene, opdager evt. nedsat trivsel på et tidligt tidspunkt.

Identifikation af børn i udsatte positioner kan være en udfordring for praksisfeltet, hvorfor det er vigtigt, at de fagfolk, der dagligt omgås børnene, besidder en nødvendig viden.

Tidlig opsporing omhandler konkrete indsatser og initiativer, der igangsættes for *at opspore* børn i begyndende mistrivsel.

I både dagplejen og daginstitutionerne italesætter dagplejerne/ pædagogerne, at de kender børnene godt og derfor spotter, hvis der er ændring af adfærd og/eller tegn på begyndende mistrivsel hos børnene.

I alle dagtilbud søges der ved bekymring om et barn sparring med kollegaer og tværfaglige samarbejdspartnere. I alle dagtilbud italesættes det, at forældrene hurtigt bliver inddraget i personalets bekymring.

---

*"Hvis vi ser et barn i mistrivsel, eller bliver usikre, inddrager vi forældre og fagfolk. Vi vil være nysgerrige på hvad det handler om.....
Når der opstår en bekymring, starter det i en lille ring og så kommer der flere og flere på banen."*

Pædagogisk leder

---

10 Børn i udsatte positioner og børn med særlige behov

Med børn i udsatte positioner forstås en sammensat gruppe af børn, det være sig børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet mv. Alle børn, også børn i udsatte positioner, udvikler sig i et fagligt kompetent pædagogisk læringsmiljø og i mødet med en velfunderet pædagogisk faglighed.

Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er særligt betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Det handler som udgangspunkt om at skabe et pædagogisk læringsmiljø for børn i udsatte positioner, hvor barnet udfordres og oplever mestring, fremfor at trække et enkelt barn ud af det almene børnefællesskab. Børn i udsatte positioner skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet.

Blandt dagplejerne i Thisted Kommune svarer 21 dagplejere, at de har børn med særlige behov; 20 dagplejere svarer, at de har et barn og en enkelt dagplejer svarer, at vedkommende har tre børn med særlige behov.

Hvordan arbejder du støttende og forebyggende i forhold til børn med særlige behov?

Størstedelen af dagplejerne svarer, at de sparrer med forældrene og dagplejepædagogen, samt samarbejder med den pædagogiske konsulent og de fagpersoner, der er tilknyttet barnet. Dagplejerne arbejder ud fra en handleplan.

Foruden ovenstående beskriver enkelte dagplejere, hvordan de også arbejder ved at:

- Tage særlige hensyn
- Observerer
- Give plads
- Arbejde med relationer
- Være ressourceorienteret og guidende
- Støtte og tale meget med barnet/børnene
- Anvende forskellige strategier i samspil med de andre børn, således alle kan indgå i fællesskabet
- Skabe tryghed
- Arbejde med øjenkontakt, samt andre måder at få positiv kontakt på.
- Være OBS på det enkelte barns udvikling og behov.

Der er store forskelle imellem hvor mange børn i udsatte positioner eller med særlige behov de enkelte daginstitutioner har.

Det skyldes i særdeleshed, at der ikke er en entydig forståelse af hvilke børn, der er tale om og hvilken betydning det har.

Det spænder fra et enkelt barn, til nogle stykker, til alle.

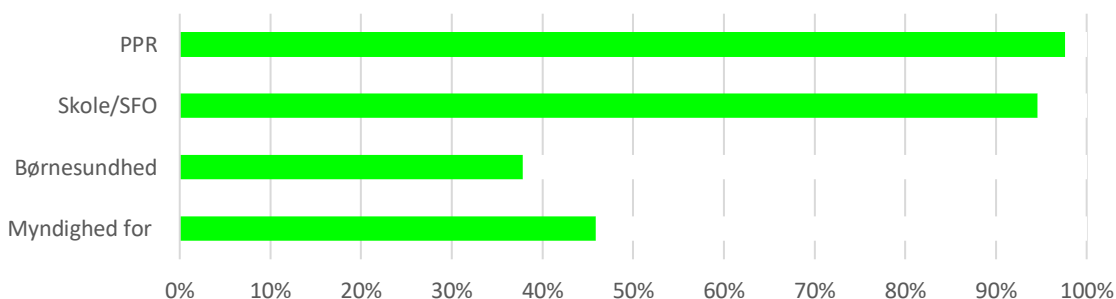
En pædagogisk leder udtaler: "Jeg har lyst til at skrive alle, da jeg ikke bryder mig om at putte børn i kasser, og alle børn har unikke personligheder og behov"

Der er til gengæld ikke de store forskelle på, hvordan de handler, når de har børn, der har behov for en ekstra indsats.

Her peger de fleste på tiltag som nedenstående:

- Vi inddrager forældrene og ekspertise fra kommunen i at lave en handleplan for barnet
- Ser barnet i konteksten og skaber rammer og tilpasser os/vores praksis.
- Søger inklusionsmidler og bruger timerne bedst muligt. Henvendelse til PPR
- Piktogrammer, forberedelse, tæt voksenkontakt, sprog- eller motorik træning, at fremhæve det positive i børnegruppen.
- Mindre grupper både ved leg og rutinesituationer

Hvem samarbejder I med?

Der er flere pædagogiske ledere, der nævner, at inklusionsmidlerne er gode, fordi de muliggør, at man kan arbejde med mindre grupper.

PPR får overvejende ros for faglighed og for at være gode at samarbejde med.

11 Dannelse og børneperspektiv

Dagtilbuddene skal fremme børns dannelse. Begrebet dannelse henviser til en dybere form for læring, hvor barnet som aktiv deltager, forankrer værdier og viden i egen personlighed som rettesnor for at orientere sig og handle i en global verden som et hensynsfuldt, kritisk, demokratisk menneske.

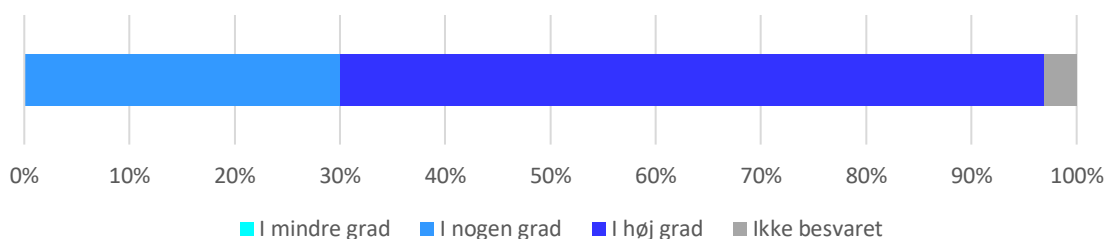
Trivsel, læring, udvikling og dannelse skal dagtilbuddene fremme gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen skal være grundlæggende, og der skal tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

I daginstitutionerne er der stor interesse for at indtage et børneperspektiv. Det er et udviklingspunkt for mange pædagoger og det bliver hils velkommen, da de fleste finder mening i det.

Som nedenstående kommentarer viser er der forskellige indgangsvinkler til dannelse og børneperspektiver:

- For at få udvikling, selvhjulpethed, indlæring og gode relationer er det godt for børn at være en del af det
- Vi inddrager børnene i daglige relationer
- Børnene får lov at være medbestemmende: hvilke sange skal vi synge, hvilke lege, vil i lege mm.
- Ny struktur om eftermiddagen, giver børnene mere medbestemmelse og de er aktive deltagere i valgfrie aktiviteter.
- Vi forsøger hele tiden at gøre det bedre
- Børnene er ofte medbestemmende omkring hvilke aktiviteter, der skal sættes i gang. Primært om eftermiddagen, da vi har forberedt formiddagen.
- Det har været en del af vores aktionslæringsforløb
- Vi gør meget ud af dannelse; tale pænt til hinanden, sige goddag/farvel, respektere hinandens forskelligheder og sociale spilleregler i huset. Alle skal opleve at blive set og hørt.

Adspurgte i hvilken grad arbejdes der med børnene som medbestemmende og aktivt deltagende, svarer 30 % at det gør de i nogen grad, 70 % svarer at det gør de i høj grad.

Set i sammenhæng med ovenstående kommentarer fra pædagogiske ledere kan man blive nysgerrig på forståelsen af børn som medbestemmende og aktivt deltagende.

Der er dog ingen tvivl om, at der arbejdes meget med børnenes selvhjulpethed og forståelsen af børnenes perspektiv og indflydelse på læringsmiljøerne.

"Det børnene kan selv, skal de selv. Hvis vi gør noget for børnene, som de kan selv, fratager vi børnene muligheden for at mestre.

Pædagogisk leder

Børnefællesskaber

Relationer og venskaber er afgørende, hvorfor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til.

I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og muligheder for at afprøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

Både i dagplejen og i dagtilbuddene er der fokus på relationer voksen-barn og barn -barn. Der bliver arbejdet med børnefællesskaber ud fra børnenes alder og aktuelle ståsted.

Her nævner flere pædagoger og dagplejere, at børnefællesskaberne understøttes ved at:

- Børnene opfattes som betydningsfulde, og vi taler om, hvem vi mangler, hvis nogen fx har en fridag. Vi fremhæver børnenes kvaliteter for hinanden.
- Der er arbejdet med små grupper, voksenstyret leg og at give positive fortællinger om hinanden. Løfte børnene for hinanden.
- Der er arbejdet med små grupper, voksenstyret leg og at give positive fortællinger om hinanden. Løfte børnene for hinanden.

Flere institutioner har et systematisk relations arbejde og dokumenterer voksen-barn relationer og barn-barn relationer igennem f.eks. relationsmodeller såsom relations cirklen, observationer, film og billeder.

Der er fokus på vigtigheden af, at alle børn har en god relation til mindst en voksen i dagtilbuddet, og at det er den voksnes ansvar. I en institution fortæller en forælder: "Mit barn italesætter personalet som "den voksne" og ikke ved navn. Der har været megen udskiftning i personalegruppen".

Når der er stor udskiftning i en personalegruppe, er der ekstra grund til at være opmærksom på børnene, hvilket de er i ovennævnte institution,

Forældre kan være en vigtig ressource i arbejdet med børnefællesskaber og kan understøtte dagtilbudets arbejde med at få børnene til at få øje på hinanden og lave positive redefineringer af børn, der er udenfor fællesskaberne.

"Vi forældre siger hej til hinanden og vi hilser på de andre børn"

Forælder

---

12 Sprog

Sprog er dels et resultat af arv og dels et resultat af det miljø, der omgiver børnene, og som de indgår i. Derfor er de voksne omkring børnene fælles om ansvaret for at give børnene optimale muligheder for at bruge og udvikle deres sprog. Sprogudvikling er vigtigt, da sproget er afgørende for barnets evne til at kommunikere og give udtryk for dets tanker, følelser og behov. Samtidig er sproget, og den tidlige sprogudvikling, afgørende for de senere læsefærdigheder.

”Jeg fodre dem (red. børnene) med ord og håber, de bliver mætte”
Dagplejer

Alle daginstitutionerne anvender Rambøll Sprog som sprogvurderingsværktøj, Sprogvurdering 3-6 år, som er en del af Hjernen og Hjertet.

Med Sprogvurdering 3-6 afdækkes børnenes Talesproglige og Før-skriftlige færdigheder.

De Talesproglige og Før-skriftlige færdigheder afdækkes ved at undersøge følgende områder:

- Produktivt ordforråd
- Sprogforståelse
- Kommunikative færdigheder
- Lydlig opmærksomhed
- Bogstavkendskab
- Skriftsprogskoncepter

Sprogvurdering 3-6 år er ét sammenhængende materiale, hvor fire af deltestene anvendes til alle aldersgrupper, hvilket gør det muligt at følge op på indsatsens effekt indenfor udvalgte områder. De enkelte scorer afgør hvilke indsatsgrupper barnet placeres i og er som følgende:

- Generel indsats
- Fokuseret indsats
- Særlig indsats

I 2019 var der fokus på børnenes sproglige udvikling. Syv daginstitutioner deltog i et landsdækkende forskningsprojekt, Vi lærer sprog +.

Herudover igangsatte forvaltningen en arbejdsgruppe, der skulle udarbejde en fælles handleplan for sprog og læsning for 0-18 år. Det var en proces som bl.a. involverede pædagogiske ledere, pædagoger, forældre og dagplejere.

I 2020 blev der sprogvurderet flere 3 og 4 årige børn end i de forrige år. Det er bl.a. en afledning af forskningsprojektet, hvor alle børnene i institutionerne skulle sprogvurderes.

2.1.1 Antal sprogvurderede børn i Thisted Kommune

	2019	2018	2017
3-årige	203	164	13
4-årige	82	67	4
5-årige	56	137	31
6-årige	10	10	1
Total	351	378	49

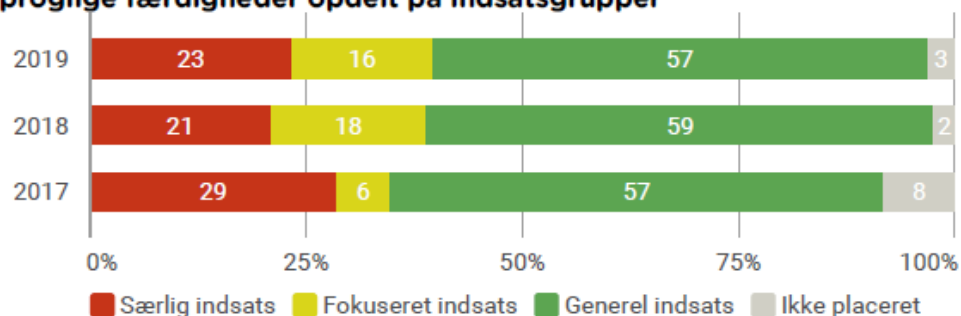
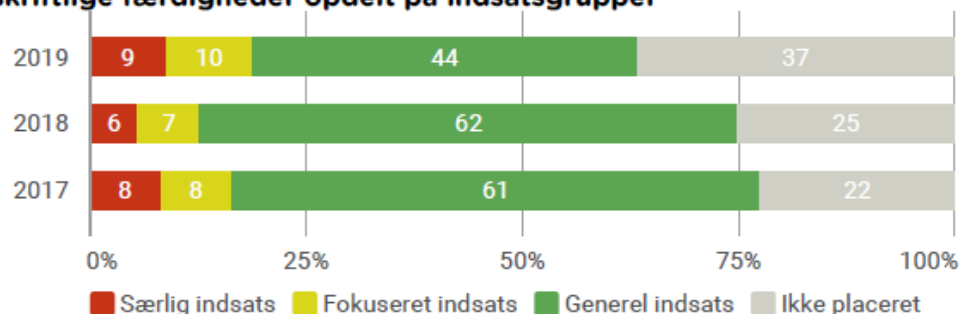
I 2019 er der sprogvurderet 351 børn i dagtilbud. Da det ikke er alle børn, der sprogvurderes, afspejler resultatet ikke det generelle billede af børnenes sproglige færdigheder i dagtilbud, men kun de som er sprogvurderet.

Som det ses, er der en tilbagegang i børnenes sproglige udvikling både hvad angår talesproglige færdigheder og før-skriftlige færdigheder.

Det kan skyldes det øgede fokus på sprog og at flere børn med sproglige vanskeligheder bliver opdaget end tidligere.

De 3-årige viser fremgang i talesproglige færdigheder, hvilket kan indikere, at det større fokus på sprog begynder at kunne ses hos de yngste.

Fra 2020 er det besluttet, at alle 3-årige skal sprogvurderes, så vi sikre at alle børn med sproglige udfordringer, får den støtte de har brug for.

Resultater for Talesproglige færdigheder opdelt på indsatsgrupper**Resultater for Før-skriftlige færdigheder opdelt på indsatsgrupper**

Forældre kan genkende, at der er øget fokus på sprog. En forælder fortæller: "Jeg har tit oplevet, at børnene kender nogle ord, hvor jeg tænker: hvor i alverden har de dem fra? I er særligt gode til at lytte."

En anden forælder siger: "Jeg oplever, at der bliver talt meget med børnene. Mit barn snakker hele tiden, og synger også mange sange"

Tavshed giver børnene mulighed for at tale. Vigtigt at den voksne også giver sig tid til at lytte til børnene".

Pædagogisk leder

13 Sammenhænge

Det pædagogiske læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen skal tage udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan. Kravet indebærer, at dagtilbuddet et år før datoen for skolestart er forpligtet til at etablere et skoleunderstøttende pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen. At skabe sammenhæng til børnehaveklassen kan fx handle om børnenes trivsel, arbejdet med børnefællesskaber og at understøtte børns lyst til at lære og deres mod på nye oplevelser.

I Thisted kommune er vi ambitiøse på vegne af alle børn og alle sammenhænge børnene oplever i dagtilbud og skole. I 2019 blev der udarbejdet en ambitiøs handleplan for disse sammenhænge der ligger til grund for de kommende fokusområder.

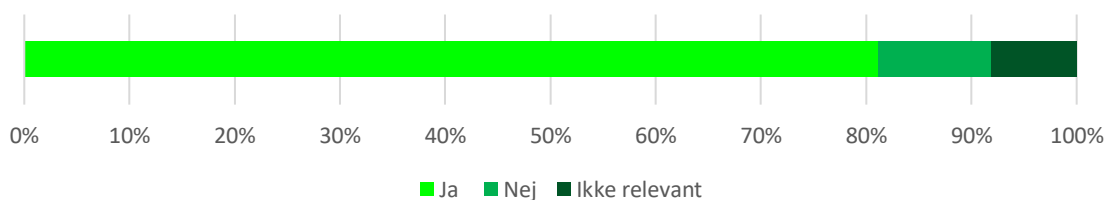
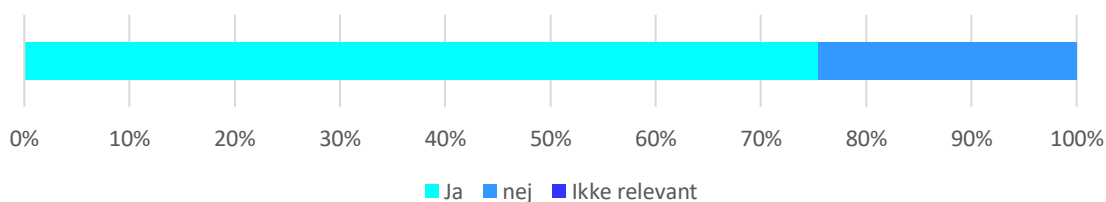
Sammenhænge mellem dagpleje og familie

Hvordan samarbejder du med forældrene omkring barnets opstart i dagplejen? Hvad lægger du mest vægt på ved opstart af nyt barn?

Næsten samtlige dagplejere vægter relationen med barnet og familien højest. Dernæst er det vigtigt for dem at forsøge at imødekomme forældrenes ønsker og behov, og mindst vigtigt er regler og strukturer.

Sammenhænge mellem dagpleje/vuggestue og børnehave

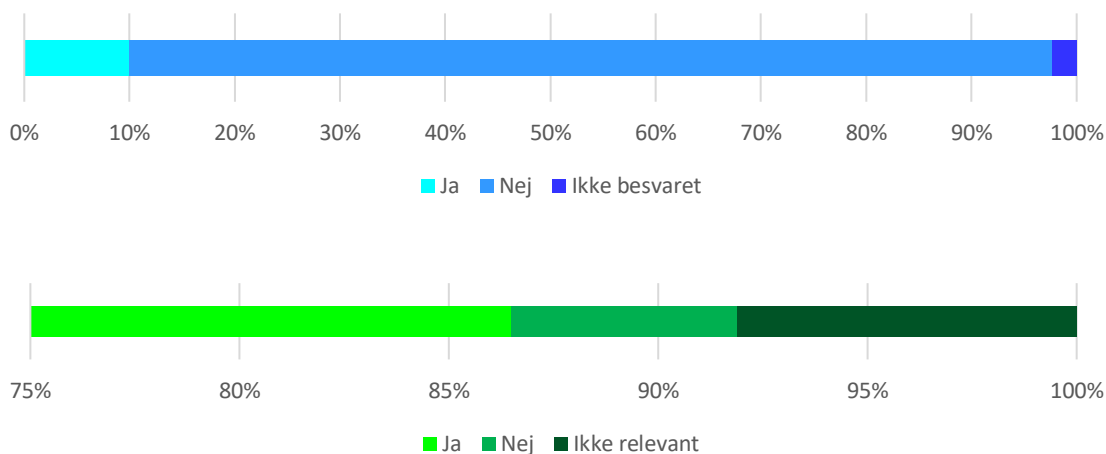
Dagplejen/vuggestue og børnehave samarbejder om at skabe sammenhæng i skiftet mellem dagpleje/vuggestue og daginstitution

Overordnet set fungerer samarbejdet godt. Nogle af de udfordringer der er hos dem, hvor det ikke fungerer så godt er bl.a.:

- Det kunne blive meget bedre – vi får ikke så ofte besøg.
- Vi forsøger, men vi er udfordret på at skabe denne sammenhæng, da børnene ikke overleveres til en fast institution, men mange forskellige rundt om i kommunen.

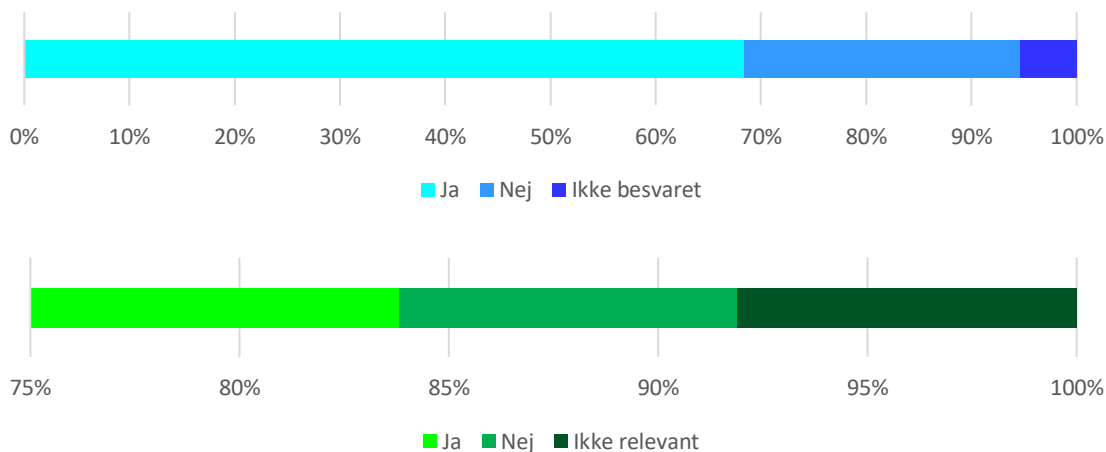
Dagplejeren/vuggestuen besøger børnehaven, som barnet skal starte i, inden opstart.

Som det ses, er der uoverensstemmelse i dette svar mellem dagplejerne som ikke oplever, at de besøger daginstitutionerne og daginstitutionerne der oplever at få besøg af dem. Det kan dels skyldes, at dagplejeren ikke medregner uformelle besøg på daginstitutionernes legeplads for et besøg som det der efterspørges her, samt dels at daginstitutionernes svar i højere grad er et ønske.

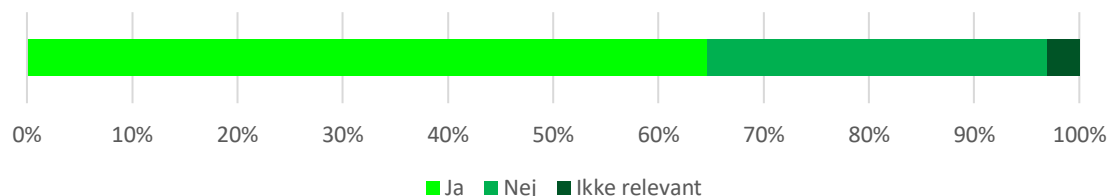
- Meget gerne, hvis de vil, ellers skal forældrene gøre det, sammen med barnet, så barnet har set os og vi laver også aftale med forældrene om indkøring.
- Besøger børnehaven en gang om ugen med de større børn.
- Vi forsøger at lave aftaler direkte med forældrene.

Dagplejeren/vuggestuen og børnehaven afholder et overleveringsmøde, med deltagelse af diverse fagpersoner og forældre, for børn i udsatte positioner/ med særlige behov.

En pædagogisk leder siger: "Vi vil gerne ønske, at de overleveringsmøder bliver afholdt før, barnet starter i daginstitutionen, så vi bedst muligt kan være forberedte, på de udfordringer barnet har."

Børnehaven kontakter dagplejen/vuggestuen, hvis barnets trivselsniveau ændrer sig i sine nye omgivelser, med henblik på opklarende spørgsmål vedrørende gode arbejdsformer omkring barnet, gode børnerelationer m.v.

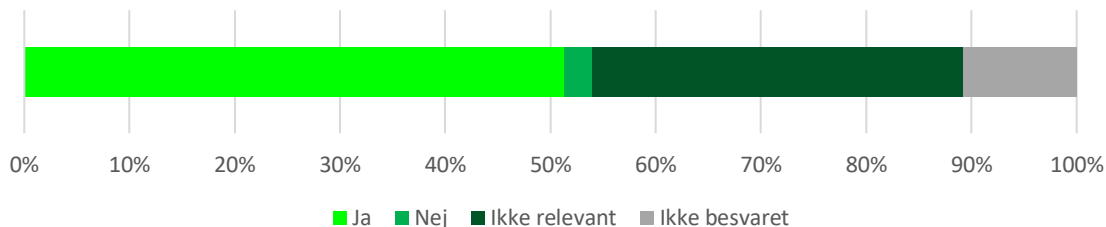

Flere pædagogiske leder italesætter, at de ikke var klar over, at det var en mulighed. I handleplanen for tværfaglige samarbejde – bedre sammenhæng bliver dette beskrevet og her fremgår det tydeligt, at det er i orden at dele mundtlige erfaringer inden for samme forvaltning, hvis det understøtter/ er vigtigt for at kunne udøve pædagogiske praksis".

En pædagog siger: "Vi har ikke stået i det, men selvfølgelig ville vi gøre det, hvis vi havde brug for det og det var i orden med forældrene." her taler hun ind i noget vigtigt. Det er ikke et krav, at forældrene skal give samtykke, men man skal altid informere forældrene om, at man deler oplysninger. Set i lyset af det øgede forældresamarbejde der lægges op til, er det bedst, at forældrene er indforstået med, at man deler disse oplysninger.

Sammenhæng i de integrerede daginstitutioner

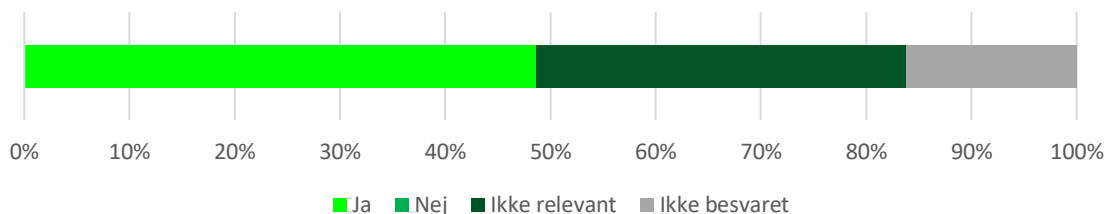
Den integrerede daginstitution giver vuggestuebarnet mulighed for at deltage i børnehavens dagligdag.

Kommentar:

- De eller det kommende vuggestuebarn har lov til at komme på besøg både planlagt og ved lyst, samt gruppe på tværs af vuggestue og børnehave.
- Børnene er sammen på tværs hele dagen.
- Nej; men vi bruger samme legeplads og går sammen, når vi har lyst.
- Vi spiser sammen, har aktiviteter sammen og besøger hinanden, i det omfang vuggestuebørnes behov/overskud tillader det.
- Ca. 3 mdr. før opstart i BH laver vi en plan for hvilke dage og i hvilke aktiviteter barnet skal deltage.

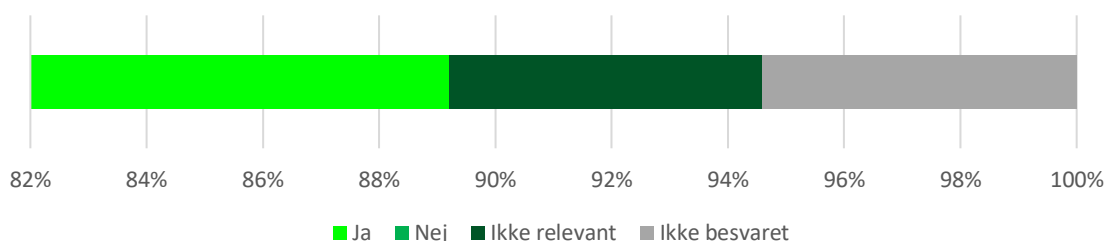
Den integrerede daginstitution giver mulighed for, at barnet kan genbesøge vuggestuen efter start i Børnehaven.

I nogle integrerede institutioner er overgangen meget flydende: "Ofte er det trygt at vinke farvel med en af de 'gamle' voksne fra vuggestuen", i andre er overgangen mere struktureret: "'Besøgsperioden' kan variere fra 1-4 uger. Børnehave og vuggestue er kun opdelt mellem kl.9-14."

Sammenhæng med skolen/SFO

Daginstitution og SFO/skole samarbejder om at skabe sammenhæng i skiftet mellem daginstitution og SFO/skole (herunder opstarten i skoleintro d. 1. april).

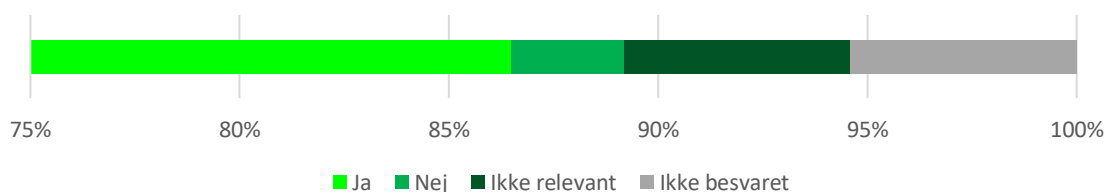

Nedenstående er et udpluk af de pædagogiske lederes kommentarer, der viser forskellige måder at arbejde med sammenhænge på.:

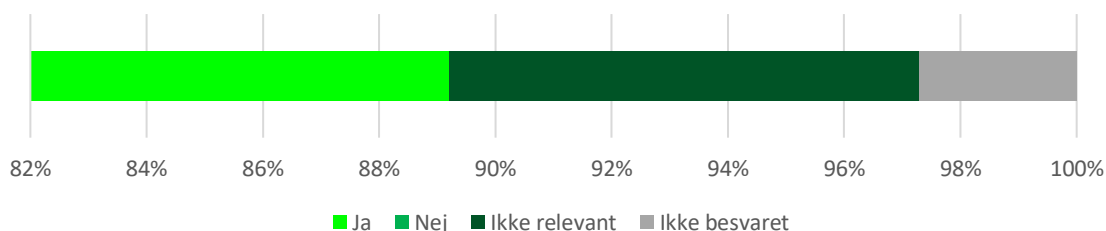
- På de skoler, det er muligt. Hvis ikke det er muligt, forsøger vi at få lov til at besøge dem og være med til noget af deres dag, så barnet ser skolen.
- Besøg på skolens legeplads gennem hele børnehavetiden, besøg på skolen i ældste gruppen.
- Børnehavebørn tilbydes at deltage i skolens morgensang hver morgen med en voksen fra børnehaven. Fælles legeplads med leg på kryds og tværs i skolens frikvarterer.
- Naturpatrulje skolen opholder sig på skolen fra 1.april og deltager i morgensamling – de leger mere skole, men har stadig naturen som omdrejningspunkt. Børn der skal i den kommunale skole, har det ikke fungeret så godt med: "vi håber, det kommer til at fungere bedre i år".
- Skoleleder deltager i kompetencemøder i august, samt et forældremøde, hvor skolelederen fortæller om opstarten, opmærksomhedspunkter for forældrene med henblik på at styrke barnets skolestart. I de mørke måneder besøger børnehaven skolens bibliotek, aftaler for hvordan skolens personale besøger børnene i børnehaven.
- I overgangen fra børnehave til skole kommer lærerne fra januar og laver forløb sammen med pædagogen en gang om ugen med særlig fokus på relationen.

Daginstitution og SFO/skole afholder et overleveringsmøde, inden børnene skal starte i skoleintro, hvor viden om barnets individuelle sociale, kulturelle, fysiske og læringsmæssige kompetencer formidles.

I nogle institutioner foregår det mest for børn i udsatte positioner: "Ikke på alle, men altid hvis der noget. Hvis skolen gerne vil, gør vi gerne." I andre institutioner er det et tilbud for alle børn; "Alle børn, uanset skolevalg, tilbydes et besøg i SFO/skole med en voksen fra børnehaven."

Daginstitutionen informerer på overleveringsmødet den SFO-ansvarlige om, hvorvidt der er børn, som har modtaget inklusionsstøtte og om der er behov for, at de får videreført timerne til skoleintro.

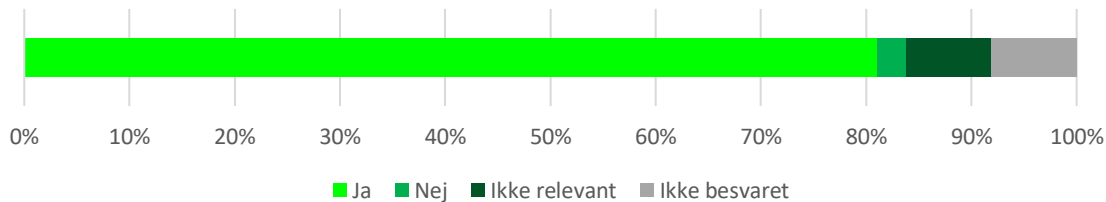

Kommentar:

- Børn, som har støtte eller på anden vis er i kontakt med PPR, informerer vi altid om.
- Med viden og samtykke fra forældre.

- Hvis vi vurderer, at et barn fortsat har behov for støtte, indkalder vi til et sagsteammøde senest december året før.

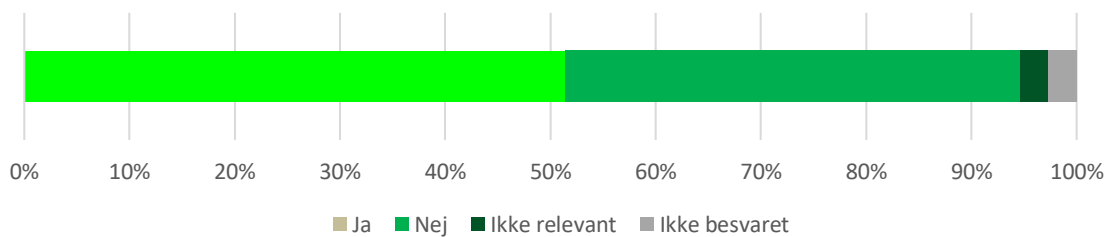
Daginstitution udarbejder i samarbejde med skole og PPR-handleplaner for børn, hvor der er tvivl om skolestart og ved beslutning om at udsætte skolestart

Kommentar:

- Vi søger proceduren for skolestart og søger vejledning hos PPR, når vi er i tvivl.

Daginstitution og skole har i fællesskab udarbejdet en årsplan for samarbejdet. Det fremgår af årsplanen, hvem der er ansvarlig for aktiviteterne afholdelse. Årsplanen evalueres én gang årligt.

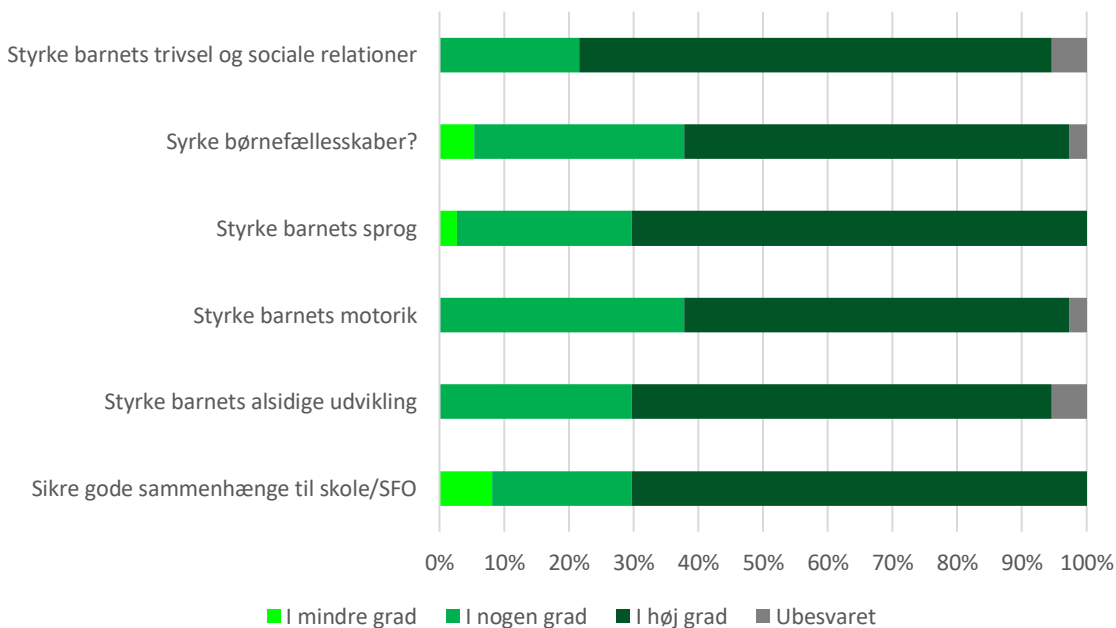
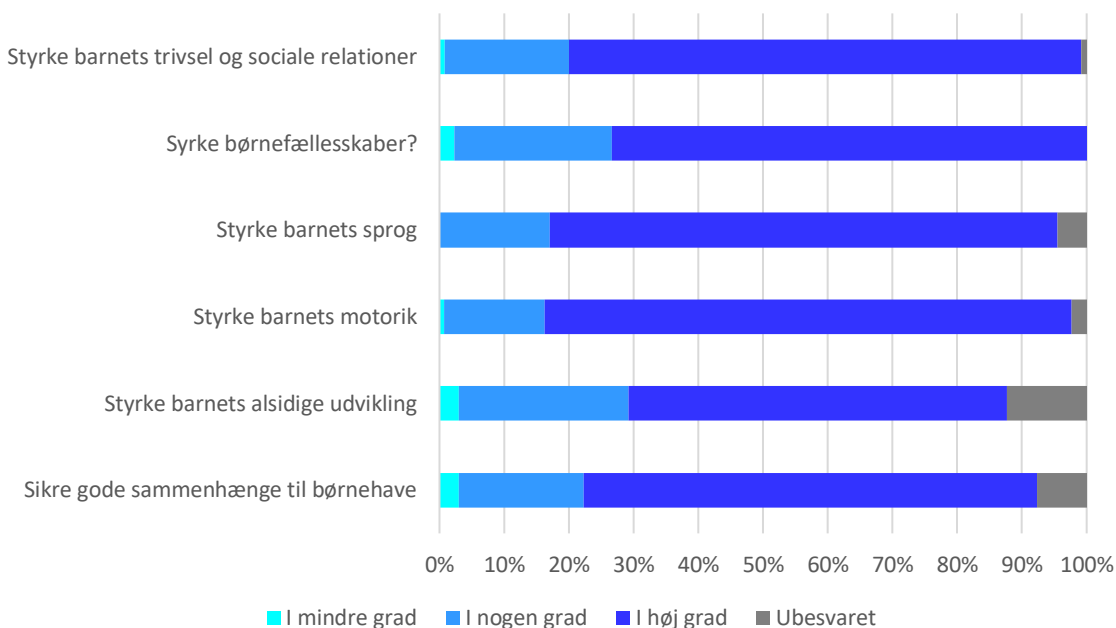
Som det fremgår af ovenstående, er det ca. halvdelen af institutionerne, der har udarbejdet årsplan i fællesskab med skolen. For nogle af de institutioner der ikke har, handler det om, at daginstitutionen er en del af skolen. For andre handler det om, at de har børn til mange skoler og dermed kun har en sådan årsplan med en enkel skole, ud af mange de leverer til.

14 Forældresamarbejde

Dagtilbuddene skal have fokus på, hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem. Dagtilbuddets samarbejde med forældrene skal ske via det forældresamarbejde, der allerede finder sted fx forældremøder, dagtilbud-hjem-samtaler, hente-/bringe-situationer, sommerfester mm.

Det vil være det enkelte dagtilbuds ansvar at facilitere og rammesætte forældresamarbejdet. Med forældresamarbejde om børns læring forstås netop et samarbejde, hvor både dagtilbud og forældre har et ansvar.

I hvilken grad lykkes du med at samarbejde med forældrene om barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse i forhold til at:

Ovenstående svar er meget positive og det er interessant, at dagplejen og daginstitutionerne er næsten enige om, hvilke områder det er mest givende at samarbejde med forældrene om.

Men med forståelsen af at ovennævnte skal forstås som et samarbejde, hvor både dagtilbud og forældre har et ansvar, så er der uoverensstemmelse mellem denne besvarelse og de kommentarer der fremkommer hos flere af forældrene under tilsynet. Der var mange kommentarer, der gik i retningen af:

”Nu har jeg større indblik i, hvad I går og laver” og ”Nu ser jeg, at der er pædagogiske tanker bag alt, hvad I laver”.

Det skal siges, at der også var forældre, der italesatte, at de fik god sparring hos personalet. ” Børnene lære meget i børnehaven, jeg får inspiration til at understøtte mit barns læring.”

Samtlige forældre pointerede at deres institution ikke blot var god – det var den bedste. Og flere forældre kommenterede, at de havde stor tillid til deres pædagoger.

En forælder udtalte: ”Jeg afleverer mit barn til hendes andet hjem og hendes andre forældre”.

”Udgangspunktet er, at ethvert barn skal blive så dygtigt, som det kan. Vi kommer ikke så langt, hvis forældrene ikke er en del af det”
Pædagogisk leder

Flere pædagoger italesatte: ”(...) forældrene er eksperter i deres børn, vi har dem kun til låns”.

I et par institutioner er det ikke alene den pædagogiske leders ansvar, om forældrene falder godt til i institutionen. En forælder fortæller; ”Det er en opgave både for personalet og for forældregruppen, at nye forældre bliver taget godt imod. Vi har en ”Føl” ordning blandt forældrene”.

15 Åbent dagtilbud

Lokalt er der både i dagplejen og i institutionerne stor deltagelse i de lokale samfund. Her nævnes bl.a.: indkøb hos købmanden og bageren, besøg på plejehjemmet, besøg i andre dagtilbud og skoler, biblioteket, kirken, kulturelle arrangementer og samarbejder m.m.

Thisted Kommune er koblet på RUM.dk, som er en hjemmeside, hvor man kan finde og bestille diverse forløb, besøg m.m. Herudover deltager dagtilbuddene i LegeKunst, foreningsinstitutioner m.m.

Der skelnes mellem, at dagtilbuddet går ud i lokalsamfundet og at lokalsamfundet kommer hjem til dagtilbuddet.

Nedenstående viser et lille udkast af de tiltag, der findes i dagtilbuddene for at leve op til inddragelse af lokalsamfundet/åbent dagtilbud:

Inddragelse af lokalsamfundet uden for institutionen:

- Vi er ofte på tur; f.eks. blev en undren over, hvorfor der kører mange grisetransporter, til en tur ned og kigge ind ad vinduerne på slagteriet.
- Bevæger os i naturen udenfor institutionen, børnene bliver kendt med lokalområdet/naturen.
- Børnene er med ude og handle.
- Vi går ofte på growaren – både til høsttema eller på tur med madpakke.

- Vi tager også på længere ture: Limfjordsmuseet i Løgstør, Hjortdal Dyrefarm samt koloni i Skyum Bjerge.
- Besøger uddannelsesinstitutioner, plejehjem, Falck- og brandstation, bibliotek, havneområde og museet.
- Cykeltur på havnen, de lokale fiskere kommer med fangster, vi kan undersøge, både mm.
- Børnene inviteres til fastelavnsfest i Menu og børnene øver Lucia til kirkens Luciaoptog og børnene er med til at pynte akvariet til julemesse.
- Virksomhedsbesøg, deltager i alt hvad vi bliver inviteret til f.eks. på UCN.

Inddragelse af lokalsamfundet i institutionen:

- Bogbus.
- Vi afholder bedsteforældredag en gang om året og vi får besøg af SFO-børnene, så ofte de har lyst.
- Oldemor afholdt hønseslagtning.
- I forbindelse med vores jubilæum blev de lokale virksomheder inddraget og vi afholdt en kæmpe fest for børnehuset.
- Besøg af naboer og bedsteforældre og frivillige der hjælper med begivenheder.
- Besøg af lokale kunstnere, elever og studerende, samt vuggestuebørn.
- Besøg af lokale kunstnere og deltaget i "rundt om kunsten" og "LegeKunst".
- Afholder legestue hver anden måned.
- Åbner op for hele byen en gang om året, hvor alle er velkomne.
- Besøg af julemanden

16 Dokumentation

I dagtilbuddene er der to forståelser af dokumentation.

Der er den forældrerettede dokumentation.

Herunder hører billeder og opslag på Facebook og interne kommunikationskanaler som INFOBA.

Den form for dokumentation er information om, hvad børnene har lavet i løbet af dagen og hvordan det gik til fastelavn, turen i skoven etc.

I nogle institutioner har denne form for dokumentation til forældrene samtidig et pædagogisk fokus, hvor forældrene får indblik i personalets pædagogiske mål og i få institutioner er der inspiration til, hvordan forældrene kan arbejde videre med et givet tema/aktivitet, som understøtter børnenes læring og udvikling.

Denne form for dokumentation udgør størstedelen af det der dokumenteres i dagtilbuddene og det gælder i høj grad for dagplejen.

Den anden form for dokumentation er den systematiske dokumentation, der understøtter evalueringer. Dokumentation der skal gøre dagtilbuddet klog på deres egen praksis.

Denne form for dokumentation er der mange dagtilbud, der er udfordret på.

De fleste daginstitutioner bruger dog flere former for dokumentation så som observationer, relations- og trivselsskemaer, læringshistorier, billeder og video.

Flere pædagogiske ledere italesætter, at det er et udviklingsfokus og at de gerne vil gå mere systematiske til opgaven.

Aktionslæring er med til at understøtte forståelsen og brugen af dokumentation som et praksis udviklende værktøj.

17 Evaluering af pædagogisk praksis

På spørgsmålet om, hvordan der arbejdes med evaluerende praksis, svarede en pædagogisk leder; "Tja.....".

Denne pædagogiske leder er på ingen måde ene om at være usikker på evaluering.

En anden pædagogisk leder udtaler; "Vi er gode til den daglige refleksion og justerer løbende struktur, mødetider mm., vi er ikke helt så gode til at evaluere i dybden."

Dette gør sig gældende i de fleste dagtilbud.

En anden pædagogisk leder udtaler; "Vi vil bruge vores arbejdstid med børnene. Men vi skal afsætte mere til det (red. evaluering)."

I mange dagtilbud ønsker man ikke at "gå fra børnene" for at bruge tid på evaluering, dog er der med den styrkede læreplan et krav om en evaluerende praksis, hvorfor daginstitutionerne afsætter mere tid til det.

De pædagogiske ledere oplever, at tiden er godt givet ud: "Vi bliver klogere på, hvad vi ved/ikke ved, og om vi kan gøre noget endnu bedre." "Vi arbejder med videofeedback på hinanden: gør jeg det, jeg tror, jeg gør?", og " Bearbejdning af vores dokumentation – hvad vil vi med det? Hvad kan vi gøre mere af og hvad får vi øje på?"

LP og aktionslæring er eksempler på modeller, der understøtter den evaluerende praksis i dagtilbudene.

18 Udvikling og fokus

Da tilsynet er dialogbaseret og udviklingsorienteret, afrundes det med en dialog om hvad der kunne være mulige udviklingspunkter for det enkelte dagtilbud.

På tværs af dagplejen og daginstitutionerne er der et overordnet ønske om at arbejde med implementeringen af den styrkede pædagogiske læreplan.

Her er der særligt fokus på at skabe æstetiske pædagogiske læringsmiljøer i børnehøjde og i højere grad indtage et børneperspektiv.

Der er også mange dagtilbud der vil have fokus på forældresamarbejde, - at gøre forældrene mere deltagende i børnenes udvikling, læring, trivsel og dannelse.

Evalueringskulturen, dokumentation og heldagslæringsmiljøer med pædagogisk kvalitet over hele dagen er endnu et gennemgående tema dagtilbuddene ønsker at arbejde med.

Herudover var der flere lokale udviklingspunkter såsom:

- Økologisk institution – fra jord til bord
- Relations cirkel
- Madpakker
- Få mere fjol ind i hverdagen

- Få fagligheden synliggjort mere – også for forældrene.
- Forbedre overgangen til skole for alle børn
- Tænker på at vi måske skulle filme på alle stuerne og så dele det for at se hinandens praksis.
- Fokus på at se og løfte børnene positivt.

Jeg stoler på, at der er kompetent personale, de kender alle deres rolle og har fokus på børnene. Der bliver aldrig talt henover hovedet på børnene. Generelt er de (personalet) super professionelle og kompetente.

Forælder

---

19 Kompetenceudvikling 2020

Med udgangspunkt i bl.a. forskningen, herunder Brenda Taggart, gøres der opmærksom på, at en afgørende forskel for børnenes udvikling er, at de mødes af kvalificerede voksne. Brenda Taggart tydeliggør vigtigheden af personalets kvalitet, som det afgørende for børnenes udvikling, hvorfor hun ligeledes er fortalende for personalets uddannelse, efteruddannelse, opkvalificering m.m.

Samtidig er der med den styrkede pædagogiske læreplan kommet et øget krav om de pædagogiske leders faglige ledelse, da de med denne læreplan har fået mere ansvar.

Dette har de pædagogiske ledere i Thisted kommune imødegået/imødekommet med uddannelse og kompetenceudvikling.

I 2019 gennemførte samtlige pædagogiske ledere i de private institutioner et 5 dages læringsforløb målrettet ledelse og implementering af den styrkede pædagogiske læreplan.

I 2020 skal alle kommunale pædagogiske ledere samt dagplejepædagogerne gennemføre to diplommoduler i ledelse og implementering af den styrkede pædagogiske læreplan.

Herudover arbejder alle kommunale dagtilbud med aktionslæring, og der bliver arrangeret fælles faglig aften for alle og temadage, herunder temadage i sprog hvor også pædagoger og pædagogiske ledere fra de private institutioner deltager.

Den styrkede pædagogiske læreplan har for alle dagtilbud været en anledning til at arbejde med at løfte kvaliteten og i endnu højere grad understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

